

Sygn. akt IV U 154/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2021 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący: SSR Magdalena Piątkowska

Protokolant : Karolina Nowicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 stycznia 2021 roku w Ś.

sprawy z odwołania **K. W.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

w sprawie (...)

o zobowiązanie do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i opiekuńczego

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. w sprawie (...) z dnia 17.03.2020 roku w ten sposób, iż stwierdza, że wypłacony zasiłek chorobowy oraz zasiłek opiekuńczy opisany w zaskarżonej decyzji nie stanowi nienależnie pobranych świadczeń i ustala brak obowiązku zwrotu pobranego zasiłku chorobowego oraz opiekuńczego wraz z odsetkami opisanymi w tej decyzji.

UZASADNIENIE

Powódka K. W. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. wydanej w dniu 17 marca 2020 roku, którą zobowiązano ją do zwrotu nienależnie pobranych zasiłków chorobowych i zasiłku opiekuńczego w łącznej kwocie 4.463,60 zł wraz z odsetkami ustawowymi. W uzasadnieniu wskazała, że wbrew twierdzeniom organu rentowego nie wykorzystywała zwolnień lekarskich niezgodnie z ich celem. Powódka prowadzi działalność gospodarczą w postaci salonu fryzjerskiego. Przyznała, że w trakcie zwolnień lekarskich zdarzało jej się zamawiać telefonicznie produkty, które były jej potrzebne do wykonywania usług już po zakończeniu zwolnień. Przesyłki były dostarczane do salonu, który powódka prowadzi wspólnie z E. F., albo odbierał je mąż powódki z hurtowni. K. W. nie była w stanie zamawiać większych ilości produktów z uwagi na brak wystarczających środków. Jednocześnie powódka podkreśliła, że w trakcie zwolnień nie wykonywała osobiście usług fryzjerskich.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie na swoją rzecz od powódki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano podstawę prawną wydanej decyzji, tj. przepisy ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 roku, poz. 870) oraz ustawy z dnia 13 października 1999 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 roku, poz. 260). Wskazano, że zaskarżoną decyzją uznano wypłacony powódce zasiłek chorobowy oraz zasiłek opiekuńczy z funduszu chorobowego za świadczenia pobrane nienależnie i tym samym zobowiązano powódkę do ich zwrotu. W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że w czasie niezdolności do pracy oraz opieki sprawowanej nad chorym dzieckiem powódka wykonywała czynności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Powódka dokonywała zakupów towarów na rzecz prowadzonej działalności gospodarczej i nie były to czynności sporadyczne. Uznano zatem, że powódka wykorzystywała zwolnienia lekarskie w sposób niezgodny z ich celem.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. W. od 14 lipca 2017 roku prowadzi samodzielnie działalność gospodarczą (...) w B.. Powódka wynajmuje z E. F. lokal użytkowy, w którym prowadzi działalność gospodarczą. E. F. zajmuje się stylizacją paznokci oraz prowadzeniem szkoleń ze stylizacji paznokci, natomiast powódka świadczy usługi fryzjerskie.

Dowody;

-bezsporne;

-zeznania powódki K. W. złożone w dniu 11 stycznia 2021 roku (e-protokół k. 53).

Powódka w okresach od 20 października 2017 roku do 3 listopada 2017 roku, od 22 listopada 2017 roku do 30 listopada 2017 roku, od 4 grudnia 2017 roku do 11 grudnia 2017 roku, od 9 stycznia 2018 roku do 19 stycznia 2018 roku, od 28 lutego 2018 roku do 7 marca 2018 roku, od 23 kwietnia 2018 roku do 30 kwietnia 2018 roku, od 14 maja 2018 roku do 19 maja 2018 roku oraz od 30 sierpnia 2019 roku do 12 września 2019 roku przebywała na zwolnieniach lekarskich i pobierała z tego tytułu zasiłki chorobowe oraz opiekuńcze w związku ze sprawowaniem osobistej opieki nad chorym dzieckiem.

Dowody:

-bezsporne;

-akta (...) Oddziału w W. w załączeniu.

Powódka w okresie pobierania w/w zasiłków chorobowych oraz zasiłku opiekuńczego dokonywała zakupów produktów potrzebnych do prowadzenia działalności gospodarczej, za co wystawione zostały faktury z datami : 21, 26 i 30 października 2017 roku, 3 i 30 listopada 2017 roku, 4, 11 grudnia 2017 roku, 15,16,17 i 18 stycznia 2018 roku, 28 lutego 2018 roku, 1, 7 marca 2018 roku, 23 kwietnia 2018 roku, 17 maja 2018 roku, 8 sierpnia 2018 roku i 4 września 2019 roku. Daty wystawienia faktur za zakupione towary nie zawsze pokrywały się z datami zamówień.

Zamówienia dotyczyły różnych kwot (od kilkunastu do kilkuset złotych) oraz różnej ilości produktów. Powódka nie robiła dużych zamówień, np. na cały miesiąc z góry ponieważ nie była w stanie przewidzieć, które produkty będą jej potrzebne. Ponadto na duże zamówienia nie mogła sobie pozwolić z uwagi na płynność finansową. Dlatego powódka dokonywała zakupów na bieżąco, zdarzało się, że kilka razy w tygodniu. K. W. zamawiała produkty telefonicznie lub bezpośrednio u przedstawiciela handlowego. Powódka na stałe współpracuje z dwoma hurtowniami fryzjerskimi, sporadycznie korzysta z usług trzeciej. Jeśli dostawa była realizowana na adres salonu fryzjerskiego, wówczas towar był odbierany przez ustnie upoważnionego pracownika E. F.. Zdarzało się, że towar z hurtowni odbierał w imieniu powódki jej mąż P. W.. Powódka uprzedzała K. K. (1) przedstawiciela handlowego hurtowni, z której zamawiała towar, że przesyłka zostanie odebrana przez inną osobę w jej imieniu. Zdarzało się również, że termin dostawy był uzgadniany na dni kiedy powódka nie przebywała na zwolnieniu. Zapłata za zamówienie następowała przy odbiorze, przelewem albo po powrocie powódki do pracy. Powódka w okresie niezdolności do pracy nie wykonywała osobiście czynności związanych z działalnością i nie odbierała zamówionych towarów. W dniach 11 oraz 12 września 2019 roku znajoma powódki- B. B. wykonała usługi fryzjerskie dla stałych klientek w zastępstwie powódki.

Powódka była świadoma, że w czasie zwolnienia nie może świadczyć osobiście usług związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, ale nie była pouczona przez organ rentowy o okolicznościach utraty prawa do zasiłków. Powódka nie otrzymała decyzji o przyznaniu jej zasiłku chorobowego i opiekuńczego, organ rentowy przelewał jej kwoty świadczeń na konto.

Dowód:

-oświadczenia K. K. (2), P. K. (1), i P. W. (k., 8-10);

- zeznania świadka P. W. złożone na piśmie w dniu 23 lipca 2020 roku (k. 28-29);
- zeznania świadka P. K. (2) złożone na piśmie w dniu 23 lipca 2020 roku (k. 32-33);
- zeznania świadka K. K. (1) złożone na piśmie w dniu 24 lipca 2020 roku (k.38-39);
- zeznania powódki K. W. złożone w dniu 11 stycznia 2021 roku (e-protokół k. 53)
- akta ZUS w załączeniu.

Decyzją wydaną w dniu 17 marca 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. stwierdził, że wypłacone powódce świadczenia w postaci zasiłku chorobowego oraz zasiłku opiekuńczego z funduszu chorobowego za okresy od 20 października 2017 roku do 3 listopada 2017 roku, od 22 listopada 2017 roku do 30 listopada 2017 roku, od 4 grudnia 2017 roku do 11 grudnia 2017 roku, od 9 stycznia 2018 roku do 19 stycznia 2018 roku, od 28 lutego 2018 roku do 7 marca 2018 roku, od 23 kwietnia 2018 roku do 30 kwietnia 2018 roku, od 14 maja 2018 roku do 19 maja 2018 roku oraz od 30 sierpnia 2019 roku do 12 września 2019 roku stanowią nienależnie pobrane świadczenia, które podlegają dochodzeniu. W związku z powyższym zobowiązano powódkę do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i zasiłku opiekuńczego za w/w okresy w kwocie 4463,60 zł wraz z odsetkami ustawowymi.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym sąd zważył:

Odwołanie podlegało uwzględnieniu.

Powódka w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. przebywała na zwolnieniach lekarskich i z tego tytułu pobierała zasiłki chorobowe oraz zasiłek opiekuńczy w związku z opieką nad chorym dzieckiem. Jednocześnie powódka we wskazanych okresach dokonywała zakupów produktów, które służyły jej do wykonywania czynności związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. W toku postępowania K. W. uściśliła kwestie dotyczące sposobu dokonywania tych zakupów, sposobu odbioru zamówionych towarów, zapłaty za nie oraz celu w jakim je nabywała. Organ rentowy podnosił, że czynności, których powódka dokonywała sprawiały, że wykorzystywała okresy orzeczonej niezdolności do pracy niezgodnie z ich celem a tym samym wypłacone jej świadczenia podlegają zwrotowi jako nienależne.

Zgodnie z art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych /DZU z 2015 roku , poz. 121 ze zmianami/ osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Zgodnie zaś z art. 17 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa /DZU z 2014r. poz. 159/ ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracą zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Zdaniem sądu w niniejszej sprawie nie zostały spełnione przesłanki art. 17 powołanej ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku. Jak wynika z treści powołanego przepisu utrata prawa do zasiłku łączy się z aktywnością zawodową ubezpieczonego polegającą na podejmowaniu przez niego czynności związanych z pracą zarobkową. Zdaniem sądu w sytuacji, gdy powódka dokonywała telefonicznie zamówień produktów, które stanowią jej narzędzie pracy, nie odbierając ich osobiście, zastosowanie art. 17 powołanej wyżej ustawy było nieuzasadnione. Kształtująca się linia orzecznicza prezentuje racjonalizm w odniesieniu do powołanego przepisu dając ubezpieczonym możliwość podjęcia czynności zachowawczych dla istnienia ich działalności gospodarczych i pozwala sądom spojrzeć na powołany przepis z właściwej, mniej kategorycznej perspektywy (vide choćby wyrok SA w Białymstoku z dnia 25 marca 2015 roku wydany w sprawie III AUa 1477/14 LEX nr 1681946 ¹, postanowienie SN z dnia 6 czerwca 2012 roku wydane w sprawie IUK 70/12 LEX nr 1675215 ², wyrok SN z dnia 6 maja 2009 roku wydany w sprawie II UK 359/08

OSNP 2011/1-2/16³). Powódka, co potwierdzają zeznania świadków przesłuchanych w niniejszej sprawie- P. W., P. K. (1) oraz K. K. (1), w okresie niezdolności do pracy nigdy nie odbierała osobiście zamówionych towarów, czy to miejscu swojej pracy, czy to w hurtowni. Upoważniała w tym celu do odbioru swojego męża lub pracownicę salonu kosmetycznego. Wbrew twierdzeniom organu rentowego czynności polegające na zamawianiu produktów potrzebnych jej w czasie po powrocie ze zwolnień lekarskich do dalszego prowadzenia działalności gospodarczej nie mogą stanowić podstawy do wywiedzenia wniosku, że powódka wykorzystywała zwolnienia lekarskie niezgodnie z ich przeznaczeniem czy wykonywała pracę zarobkową. Takie czynności powinny być zakwalifikowane jako czynności zmierzające do zachowania ciągłości działalności gospodarczej tym bardziej, że daty na fakturach nie musiały być datą dokonania czynności a ilość faktur wskazanych przez organ rentowy w stosunku do wszystkich ze spornego trzyletniego okresu była niewielka. Ponadto zauważyć należy, że nie były to czynności nadmiernie uciążliwe, mogące powodować znaczniejszy rozstrój zdrowia.

Podstawą uznania wypłaconych powódce świadczeń za nienależne, nie może stanowić również fakt, że powódka dokonywała zakupów kilkanaście razy, a więc w ocenie organu rentowego nie były to czynności sporadyczne. Sąd dał wiarę w tym zakresie zapewnieniom powódki, która wskazywała, że nie mogła dokonywać większych zamówień ponieważ nie miała na to odpowiednich środków a ponadto nie była w stanie przewidzieć z góry jakich produktów będzie potrzebować. W ocenie Sądu jasnym jest, że skoro powódka prowadzi działalność samodzielnie, to w okresie niezdolności do pracy nie uzyskiwała dochodów i nie zużywała tak dużej ilości produktów fryzjerskich. Tym samym nie było potrzeby aby dokonywać zamówień rzadziej, ale w większych ilościach. Ponadto biorąc pod uwagę, że okres, który objęty był badaniem w niniejszej sprawie to trzy lata, a zatem dokonanie przez powódkę w tym czasie 18 zamówień (co wynika z faktur zawartych w katach ZUS) było działaniem sporadycznym. Nie zmienia tego fakt, że niektóre zamówienia dokonywane były kilka razy w tym samym miesiącu a nawet tygodniu. Powyższą kwestię dostatecznie wyjaśniła powódka wskazując, że czasami „domawiała” produkty do wcześniejszych zamówień, na bieżąco zamawiała to co było jej potrzebne do wykonywania usług fryzjerskich po powrocie do pracy. Z powodu braków w asortymencie powódka mogłaby nie być w stanie wykonywać czynności zawodowych po powrocie do pracy co narażałoby ją na starty.

Co istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, powódka rozumiejąc, że mogłaby się narazić na zarzut niewłaściwego wykorzystywania zwolnień lekarskich, powstrzymywała się od czynności, które rzeczywiście wiązałyby się z prowadzeniem działalności gospodarczej, a więc np. wykonywanie usług fryzjerskich. Co więcej, jak wynika z jej zeznań nie została pouczone, że także dokonywanie zamówień telefonicznych produktów fryzjerskich może być potrąconane przez organ rentowy jako podstawa do uznania wypłaconych jej świadczeń jako nienależnych. Powódka nie otrzymała decyzji przyznających jej prawo do kolejnych zasiłków a jedynie przelewy świadczeń na konto. Tym samym skoro faktycznie nie wykonywała czynności związanych z działalnością gospodarczą nie można przypisać działaniom powódki złej woli i chęci oszukania organu rentowego.

Dlatego też w uznaniu, iż brak było materialnej podstawy żądania od powódki zwrotu świadczeń sąd na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję.